



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Oratio Alexandri ad milites, In hac exhortatione elucet, vis blanda
persuasionis, & dominium illius Suadæ, fortiter & suauius in animos
influentis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

le opus, & inter premia gloriae vestrae numerandum, posteritati, fama que tradetis: Darij quoque hostis, finito post mortem eius odio, parricidas esse vos vltos, neniam impium effugisse manus vestras: hoc perpetrato, quanto creditis Persas obsequentiore fore, quum intellexerint vos pia bella suscipere, & Bessi cecleri, non nomini suo ita scilicet?

Inter grauissimas hortationes est Cynimocientis ad filios oratio apud Xenophontem *paids i ipoi*, quam, quia prolixior est, omitto.

OECONOMIA

orationis.

- I. Demulcet à rebus antea gestis. Quid sit durum pati meminisse dulces.
- II. Verum stabilienda est fortuna semel erecta atque in eo mora opus est.
- III. Et hoc probatur, ab adiunctu domitarum gentium.
- IV. Sed neque omnia domita, aut pacata.
- V. Et ha reliqua si negligantur, ut parua scintilla contempta, magnum excitabunt incendium. *Αδύλα γρητά τὸ πολέμων, καὶ ὁλίγη τὰ πολλὰ, ut ait Thucidides in oratione Archidami c. 11. a.*
- VI. Grauissime urgei à Bessi parricidio, & indignitate, cui erum deicitur, non regnum ab eo occupatum.
- VII. Post iustissimas, & necessarias bellis rationes facilitas rei consocienda expenditur.
- VIII. Ad summum, generosarum mentium esca gloria, hic autem actus extremus est, & quasi aurea totius operis Coronis.

CONSULTATIONES.

CONSULTATIO DE propagando imperio.

ORATIO ALEXANDRI ad milites,

In hac exhortatione elucet, vis blanda persuasionis, & dominium illius suada,

fortiter & suauiter in animos influentis.

Non ignoro, Milites, multa quae terrere vos possent ab incolis Indiae per hos dies industria esse iactata, sunt non est improuisa vobis mentientium vanitas. Sic Ciliciae fauces, sic Mesopotamiae campos, Tigrim, & Euphratem, quorum alterum vado transiimus, alterum ponte terribilem fecerant Persae, Numquam ad liquidum famam perducitur. Omnia illa tradente maiora sunt vero. Nostra quoque gloria, cum sit ex solido, plus tamen habet nominis, quam operis, modo quis belluas offerentes mœnium speciem, quis Hydaspem amnem, quis caetera auditu maiora, quam vero sustinere posse credebat? Olim hercule fugissemus ex Asia, si nos fabula debellare potuissent. Crediū sine Elephantorum greges maiores esse, quam viquā armentorum sunt, cum & rarum sit animal, nec facile capiatur, multoque difficilius mitigatur. Atque eadem vanitas copias peditum equitumque numerauit. Nam flumen, quo latius fufum est, hoc placidius stagnat, quippe angustis ripis coëctum, & in angustiore aluam elisum torrentes aquas inuehit. Contra, statio aluæ, segnior cuius est. Præterea in ripa omne periculum est, vbi applicantes nauigia hostis expectat. Ita quantumcumque flumen iaterueni, idem futurum discrimen est euadentium in terra. Sed omnia ista vera esse fingamus. Vtrumne vos magnitudo belluarum, an multitudo hostium terret? Quod pertinet ad Elephantos, præsens habemus exemplum in suos vehementius, quam in nos incurrerunt, tam vltia corpora securibus, falcibusque mutilata sunt: quid autem interest, totidem sint, quod Porus habuit, an tria milia cum vno, aut altero vulneratis, caeteros in fugam declinare videbimus. Deinde paucos quoque, & incommode regunt. Congregata vero tot milia, ipsa se elidunt, vbi nec stare, nec fugere potuerint, inhabiles vastorum corporum moles. Equidem sic animalia ista contempsi, ut cum haberem ipse, non opposuerim, satis gnarus plus suis, quam hostibus periculi inferre. At enim equitum, peditumque multitudo vos commouet? cum paucis enim pugnare soliti estis, & nunc primum inconditam sustinebitis turbam? Testis aduersus multitudinem inuicti Macedonum roboris Granicus amnis, & Cilicia inundata cruore

Ex O. Cuv. no. 7.9. c. 2.

Elephanti.

R r r Perla



Perfarum, & Arhela, cuius campi deuictorum à vobis ossibus strati sunt. Sero hostium legiones numerare coepistis, postea quam solitudinem in Asia vincendo fecistis. Cum per Hellepontum nauigarem, de paucitate nostra cogitandum fuit: nunc nos Seyta sequuntur, Bactriana auxilia praesto sunt. Dacae, Sogdianique inter nos militant. Nec tamen illi turbæ confido, vestras manus intueor, vestram virtutem rerum, quas gesturus sum vadem, praedamque, habeo. Quamdiu vobiscum in acie stabo, nec mei nec hostium exercitus mentiero. Vos modo animos mihi plenos alacritatis, ac fiduciae adhibite. Non in limine operum, laborumque nostrorum, sed in exitu stamus, peruenimus ad solis ortum, & Oceanum, nisi obstat ignauia, inde victores perdomito sine terrarum reuertemur in patriam. Nolite (quod pigri agricola faciunt) maturos fructus per inertiam emittere e manibus. Maiora sunt periculis picemia, diues eadem, & imbellis est regio. Itaque non tam ad gloriam vos ducio, quam ad praedam. Digni estis, qui opes, quas illud mare lituibus inuenit referatis in patriam. Digni qui nihil inexpertum, nihil metu omitsum relinquantis, per vos, gloriamque vestra, qui humanum fastigium exceditis, perque & mea in vos, & in me vestra merita, quibus inuicti contendimus oro, quæsoque, ne humanarum rerum terminos, aduentem alumnium, commilitonenique vestrum, ne dicam Regem deseratis. Cetera vobis imperavi, hoc vnum debiturus sum: & is vos rogo, qui nihil vnquam vobis præcepi, qui nihil periculis obtuli, qui saepe acie clypeo meo texti, ne infregeritis in manibus meis palmam, qua Herculem, Liberumque Patrem, si inuidia abfuerit æquabo. Date hoc precibus meis, & tandem obstinatum silentium rumpite. Vbi est ille clamor alacritatis vestrae index? Vbi est ille meorum Macedonum vultus? Non ignosco vos milites, nec agnosci videor à vobis, surdas iam dudum aures pulso, aduersos animos, & infractos, excitare conor. Nescio quid imprudens in vos deliqui, quod me, ne inuerti quidem vultis, in solitudine mihi videor esse. Nemo responderet, nemo saltem negat, quos alloquor, qui autem postulo: vestram gloriam, & magnitudinem iudicamus. Vbi sunt illi, quorum certamine paulo ante vidi contendendum, qui potissimum vulnerati Regis corpus exciperent, deser-

Finis non negligendus.

Exhortatio blanda.

tus, deserturus sum, hostibus deditus. Sed solus quoque ire perseverabo. Obijcite me fluminibus, & belluis, & illis gentibus, quarum nomina horretis, inueniam qui desertum à vobis sequatur, Scythæ, Bactriani que erunt mecum, hostes paulo ante, nunc milites nostri. Mori praestis, quam precario Imperatorem esse. Ite reducez domos, ite deserto roge ouantes. Ego me à vobis desperatae victoriae, aut honesta morti locum inueniam.

OECONOMIA orationis.

I. Exordium capiat à Pharsis rumoribus, & afflato terrore quæ em statim dicentere conatur, cum sua natura famam mendacem experientis comprobat. Recte in eam sententiam dixit uicanius libro primo. *Quisque pauendo dat vires fama, nulloque auctore malorum. Qua fixere timent Lucan. l. & Terull. in Apologético. Cur malum fama: quia velox, an quia plurimum mendax.*

II. Atque ut prudens orator timoris scrupulos radicibus euellat, causas scrutatur, illa sunt partim in difficultate traycendi suminis, partim ex hostium multitudine. Elephantorumque terroribus, quæ omnia solertius extenuat. Perro de Elephantis Indicis: qui sunt Lybicus praestantiores, deque eorum pugna, & moderatione, multa Polybius lib. v.

III. Exenuatis rebus hostium, suæ exaggerat, & quasi ovuato uolâ, sunt autem illa virtutes antea paræ, bellicarumque sum peritia, gloria nominis, exterarum gentium subsidia Macedonum robora.

IV. His commemoratis succedit hortatio blanda, & illex, cui additur etiam precatio, quæ nihil suauius & robustius, nam ut ait Tacitus. *Suasit: & precatio ab eo, qui potest iudicare, vim necessitatis habet. Ad summum nihil omittit ad delinendos milites, modo laudans, modò increpare, modò blandienti, modò irate, similis, amore, metu, pudore potentissimis machinis pugnat, & quasi dulciora spargit fulmina.*

ORATIO POENI ad Alexandrum, prior respondens.

Dij prohibeant à nobis impias mentes, Ex Curt. lib. & profecto prohibent. Idem animus est 9. tuis.